

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΕΝ ΤΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.

Ἐκ τῶν τῆς κ. Λουίζης Δ' Ἀλκ.

ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ : Τὸ ἐμπόριον τῶν δούλων.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΧΙΟΝΩΝ. Μυθιστορία τοῦ Ζακρί.

ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΙΑΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ : Τὰ κανδή-
λια τοῦ Τουρκικοῦ Προξενείου. Ὑπὸ Χ. Χρηστο-
βασίλη.

ΔΙ ΣΧΟΛΑΙ ΤΩΝ ΤΥΦΛΩΝ

ΑΝΑΜΙΚΤΑ : Συνέντευξις μετὰ βαλκαντιστοῦ. κλπ.

ΠΟΙΗΣΙΣ : Ἡ Μυγδαλιά. Ὑπὸ Α. Γρ. Μπουρνιά.

Ο ΜΙΔΑΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΥΡΕΥΣ ΤΟΥ. Κωμωδία Ν.

Γ. Λασκαρη. (Τέλος.)

ΟΔΗΓΟΝ ΔΗ' ΟΛΑ.

ΠΕΡΙ ΤΑ ΕΙΚΟΣΙ

Ποικίλα καὶ εἰς ἄκρον ἐνδιαφέροντα

ΔΡΟΡΑ ΚΑΙ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ὅτι κατέχωσι τὸ ἐπόμενον φύλλον τῆς Φιλολογικῆς ἁφῆς Ἀκροπόλεως ἐν οἷς καὶ τὸ περιεργάτατον διήγημα :

ΧΕΜΜΩΣ,

Διγυπτιακῆ Εἰκῶν

ΥΠΟ

ΒΕΛΙΑΔ.

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΕΝ ΤΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

(Ἐκ τῶν τῆς κ. Λουίζης Δ' Ἀλκ.)

Ἡ Γαλλία εἶνε τῶ ὄντι ἡ γονιμότερα πάσης ἄλλης χώρας ὑπὸ τὴν ἔοψιν μυθιστοριῶν κινουσῶν τὸ ἐνδιαφέρον, ἢ τοῦλάχιστον θεωρουμένων ὡς τοιούτων ἐνῆκα τοῦ πάθους ὕπερ τὴν πρώτην κατέχει ἐν αὐταῖς θέσιν,

διότι καὶ πλεῖστοι τούτων κατὰ βῆθος ἐξεταζόμενα εἶνε ἄνωγ νοσηραὶ καὶ ἐπιβλαβεῖς. Εἰς οὐδεμίαν ἄλλαν χώραν τὴν σήμερον εὐρίσκωμεν ἀριθμὸν διακεκριμένων μυθιστοριογράφων ἴσον πρὸς τοὺς ἀπειραριθμοὺς τοιούτους οὓς ἤδη κατέχει ἡ Γαλλία.

Τὴν πρώτην τάξιν ἐν τῇ συγχρόνῳ φιλολογίᾳ κατέχουσιν αἱ μυθιστορίαι, τόσον διὰ τῆς πληθύσεως των, ὅσον καὶ διὰ τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τὸ ὅποιον ἐγείρουσι καὶ τὴν ἐπιρροὴν ἣν ἐξασκῶσιν· αὐταὶ τώρα δύνανται ἀντὶ τοῦ θεατροῦ ν' ἀποκληθῶσι «σχολεῖον ἡθῶν», ἀφοῦ ἐπαγγέλλονται τὸ κατεπτορ τούτων καὶ ἀφοῦ ἐκ τῆς μυθιστορίας, ἥς τὴν ἀναγνώσιν διευκολύνουσιν ἡδὴ αἱ ἐπιφυλλίδες, ἀντλοῦσι καθ' ἑκάστην τὸ πρωτότυπὸν των ἢ ἔργασι, ἢ ἀστὴ καὶ ἡ ὑψηλῆς ταξέως κυρία, προσδοκῶσι κατέπιν καὶ αὐταὶ ἀνυπομένως τὴν εὐκαιρίαν ὅπως γίνωσιν αἱ ἡρώιδες τῶν συμβεβηκότων ὅσα ἀνεγνώσων.

Ὁ χρόνος ὃν εἰς τὴν ἀναγνώσιν ἀφιερῶμεν φαίνεται ὁσημέραι ἔλαττοῦμενος, καὶ ἐν τούτοις ἀναγνώσκωμεν ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε. Μεταξὺ τοῦ συγχροῦς μυθιστοριῶν καὶ τοῦ καθ' ἄρχοντος αὐτῆς ἀναγνώστου τελεῖται ἀληθὴς φανταστικὴ θῆρα. Φέβος ὑπάρχει μὴ ἡ μέλλουσα γενεὰ ἀδυνατήσῃ τοῦ νὰ λαβῆ βαθεῖαν καὶ ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς φιλολογίας τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ὁποίας θὰ κατατρίψωσιν οἱ ἐπελευσόμενοι δολιχέρον αὐτῶν τὴν ὑπαρξίν.

Τὸ ἄρπαιον τῶν μεταγενεστέρων θὰ κλαδέσῃ ἀναπορεύτως πολλὰ, πρὸ παντῶν δὲ μυθιστορίας. Μεθ' ὅσης τέχνης καὶ ἂν ὦσι γεγραμμένα, τὰ τοιούτου εἶδους ἔργα οὐδέποτε ἀναγνώσκονται δις, διότι γενομένης τῆς λύσεως γνωστῆς, ἐκλείπει πλέον πᾶν ἐνδιαφέρον. Ὑπάρχουσιν, ἐννοεῖται, καὶ τινες μυθιστορίαι ἀποτελοῦσαι ἐξαιρέσει, ἀλλ' αὐταὶ εἶνε ὀλίγισται.

«Ὅποτεν ἀναγνώσμα τι ἀνοψῆ τὸ πνεῦμα καὶ ἐμπνῆ ὑμῖν αἰσθήματα εὐγενῆ καὶ γενναῖα, θεωρήσατε τὸν κανόνα τούτον ἐπαρκῆ ὅπως κρίνητε περὶ τοῦ ἔργου ὅτι εἶνε καλὸν καὶ γεγραμμένον ὑπὸ χειρὸς εἰδήμονος,» εἶπεν ὁ Λαβρουγιέρος. Δὲν δυναμεθα παντοτε νὰ ἐφαρμόζωμεν τὴν γνώμην ταύτην πρὸς κρίσιν τῶν σημερινῶν μυθιστοριῶν, ἀλλὰ δὲν ἐκρίνομεν κανὸν νὰ παραθέσωμεν αὐτὴν ἐνταῦθα.

Τὸ μυθιστόρημα, τὸ κυρίως μυθιστόρημα, εἶνε διήγησις πλαστὴ, ἰδιώδης, ἀποτελουμένη ἐκ συμβεβηκότων ἐφευριστομένων ὑπὸ τοῦ συγγραφέως πρὸς ὑποστήριξιν γνώμης ἥς τὴν ἀλήθειαν ζητεῖ νὰ καταδείξῃ. Σκοπεῖ ἔθεν τὴν διέγερσιν τῆς φαντασίας κατὰ τὴν μίαν ἢ ἄλλην διεύθυνσιν. Ὅτε μὲν μεταφέρει τὸν συνήθη βίον ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ἰδανικοῦ, δεικνύον τὴν δόξαν, τὸν ἔρωτα, τὸν ἡρωϊσμόν, ὅποτε εἶνε ἵπποτικόν, περιπετειώδες· διὰ φανταστικῶν σηκῶν δημιουργεῖ κόσμον ἐν τῇ μονώσει ἐκείνων, ὧν ἡ ὑπαρξις εἶνε κενὴ καὶ ἀμαρὰ τέρεπι.

Άλλοτε, ζωγραφεί σκηνάς του πραγματικού βίου, προς όφελος των αναγνώστων οιτινες στερούνται του χρόνου και των απαιτούμενων μέσων όπως αποκτήσωσι την πείραν διά τῆς παρατηρήσεως. Τοιαύτη εἶνε ἡ ἀνωθροπίνη Κωμωδία καὶ τὸ ἡθογραφικὸν μυθιστόρημα, ὅπερ δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν πρὸς τὴν μυθιστορίαν τῆς πραγματικῆς σχολῆς.

Ἀλλὰ στερεῖται πολλῶς τὸ μυθιστόρημα τῶν απαιτούμενων αὐτοῦ προσόντων. Περιπλανᾶται, πρὸς εὐρεσίαν τῆς ἐπιτυχίας του, εἴτε εἰς ὑψηλὸν φιλολογικὸν κύκλον, ὃν ὀλίγοι τινὲς μόνον μεμυημένοι κατέχουσι, λησμονοῦν ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀναγνωστῶν του ἔχουσι ἀναγκὴν οὐσίης μᾶλλον ἢ ἐξωτερικῆς μορφῆς, ὅτι «τὸ ὕψος δὲν εἶνε εἰμὴ τὰ χροτόδεμα ἐνδὸς βιβλίου, καὶ ὅτι» δύναται ἐν δένδρον ἔρον ἀσχημον τὸν φλοῖον νὰ ἦναι «καλόν.» Εἶτε, ἐκ λόγων σιλοκερδείας, ἐπιζητεῖ σκηνὰς σκανδαλώδεις, ἵνα ἐπιτύχῃ πώλησιν ἐπωφελεστέραν.

Τὸ κακὸν θὰ ἦτο μικρὸν ἐν αἰ ἀναγνώσει ἠδύνατο νὰ διδῶνται ἐν μέτρῳ, ὅπως τὰ τρωτικά, συμφώνως πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ πνεύματος καὶ τὴν κοινωνικὴν θέσιν. Ἀλλὰ προσδιορίζων ἕκαστος μόνος του τὴν θέσιν ἢν θὰ λαβῆ, χωρὶς νὰ κατέχῃ τὸ ἱατρικὸν δίπλωμα, ἀπορροφᾷ τὸ τρωτικὸν ἀνευ γνώσεως τῶν ἀποτελεσμάτων του, καὶ διὰ μίθς.

Δὲν εἶνε ἀσχημον τὸ νὰ πλανᾶται ἡ φαντασία τοῦ ἀνθρώπου ὀλίγον ὑψηλότερον, εἰς χώρας αἰθερίας. Ὁ ἀνθρώπος ἐν γένει ἀπιστεῖ εἰς τὸ καλόν καὶ τὸ ἀγαθόν καὶ ὅτε ἔτι κατέχει αὐτὰ, τὸ αἰσθημα ὅπερ τῷ ἐμπνεύσειν εἶνε νευρική τις καταστασις, ὅπως γυναικείος.

Ἡ τόσον συνήθως παρὰ τῆ γυναικί ἀφοσίωσις σπανίως ἀπαντᾷται εἰς τοὺς ἀνδρας, γνωρίζοντας καλλιον νὰ κλείωσι τὰς καρδίας των ἐνώπιον τῶν γενναϊτέρων συμπεράντων, ἐν ᾧ συναμα εἶνε ἤττον ἱκανοὶ ὅπως ἀνθίσταται εἰς τὰ παθῆ αὐτῶν.

Ἄφ' ἑτέρου ἀνὴρ, μὴ βοηθούμενος ὑπὸ τῆς φαντασίας, ἀγνοεῖ τοὺς ἀπίρους ἐκείνους γυναικείους δόλους οὓς ὁ μυθιστοριογράφος ἀποδίδει πολλῶς εἰς αὐτὴν τὴν σύζυγον τοῦ ἀνθρώπου τούτου, μὴ ἔχοντος τότε ἐξ ἀγνοίας ν' ἀντιταξῆ τι πρὸς ὑπερασπισίην τῆς ἐναντίον τῶν μυθιστορικῶν ἐκείνων σκηνῶν.

Ἡ ἀναγνώσις μυθιστορίας καθαρῶς ἰδανικῆς, ὡς τοῦ *Ο νε ἱ ρ ο υ* τοῦ Ζολᾶ, ἐπίσης ὀλέθριος διὰ τὴν γυναῖκα ὅσον καὶ ἡ ἀναγνώσις μυθιστορίας παθητικῶς αἰσθηματικῆς, θὰ ἦτο ἐξ ἐναντίας σωτήριος διὰ τοὺς θετικὸς ἀνδρας, ὑπεβαλλούσα εἰς τὰ πνεύματα αὐτῶν ἰδέας λεπτοτέρας, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου πολλοὶ νεανία ἔχουσι ἀναγκὴν νὰ προσασφαλίζωνται κατὰ τῶν γυναικείων πανουργιῶν ἢ τῆς ἰδίας των ἀνταρσεκείας, ἀναγινώσκοντες ἔργα θετικά, ὡς τὴν *Σ α π φ ὦ* τοῦ Δωδὲ καὶ τὰς μυθιστορίας τοῦ Βαλζακ.

Ἀλλὰ τὸ πλεῖστον ἀκριβῶς τῶν ἀνδρῶν σπανίως ἀναγινώσκουσι δύο μυθιστορίας, διὰ πολλοὺς λόγους καλλίστους ἅμα καὶ πρακτικωτάτους: εὐρίσκουσι προφανῶς ἄδικον τὸ νὰ δαπανῶσι τὸν πολῦτιμον αὐτῶν καιρὸν εἰς τὴν ἀναγκὴν διηγήσεων πηγαζουσῶν ἀπλῶς ἐκ τῆς φαντασίας καὶ τῆς κριτικῆς ἄλλου ὁμοίου των, ὅστις, καίτοι ἔχων τὴν ἰδιοφυίαν τοῦ γραφεῖν, δὲν εἶνε βέβαιος ὅτι κατέχει ὡσαύτως καὶ τὴν ὀρθὴν ἐπίνοιαν, τὴν λογικὴν, τὴν κρίσιν, καὶ οὐδεὶς τρόπος ὑπαρχει ἵνα οὗτος ἀποδείξῃ τὸ ὀρθὸν τῆς ἐκλογῆς ἢν καμνεῖ τοῦ ἀληθοῦς ἀπὸ τοῦ ψευδοῦς, ἢ τὸ ὅτι δὲν ἀγνοεῖ καὶ αὐτὸς οὗτος ποῦ ἔγκειται ἡ ἀλήθεια.

Τὸ ψευδὲς περιττόν ν' ἀναγινώσκηται ἢ καὶ νὰ λέγηται. Πρὸς τί νὰ πληρῶμεν τὸν ἐγκέφαλον ὑποθέ-

σεων ὅπως ἀνυπάρχτων, ἐν ᾧ τόσα ὑπάρχουσι πραγματικὰ ἀντικείμενα, ἐπίσης ἐνδιαφέροντα καὶ περιεργα, ἀντικείμενα ἀναμφισβητήτου χρησιμότητος, εἰς ἐκμάθησιν τῶν ὅπου δὲν παρέχει ἡμῖν χρόνον ἐπαρκῆ τὸ βραχὺ τοῦ βίου; Ἐν τῇ ἀρχίᾳ καὶ συγχρόνῳ ἱστορίᾳ, ἐν ταῖς διηγήσεσι ταξιδιῶν καὶ ταῖς βιογραφίαις, εὐρίσκει τις συμβεβηκότα ἐπίσης θαυμάσια, πλοκάς ἐπίσης συγκινοῦσας, ὡς καὶ αἱ ὑπὸ τῆς γονιμότερας φαντασίας ἐπινοούμεναι, ἐν ᾧ συνάμα καὶ ὑγιᾶ πνευματικὴν τροφήν προσορίζεται ἐξ αὐτῶν.

* * *
Ἀναγινώσκουμεν, ἵνα γνωρίσωμεν τὰς ἰδέας πνευματικῶν πλείον πεφωτισμένων, πλείον πεπειραμένων τοῦ ἰαδικοῦ μας, ἀπαρχάλακτα ὡς ἀρέσκειται τις νὰ συνδιαλέγηται μετὰ φίλων σοφῶν καὶ πνευματωδῶν. Ὅχι μόνον ἐν βιβλίῳ τέρπει, διασκεδάζει ἡμᾶς, ἀλλὰ συναμα πείθει καὶ ἀσκει ἐφ' ἡμῶν τὴν ἐπιρροήν του. Ἐντονος περιγραφή κοινῶν αἰσθημάτων ἰσοδυναμεῖ πρὸς συνδιαλέξιν μετ' ἀνθρώπων ποταπῶν. Ἀναγινώσατε καμὲν τῶν ἀνευ σοδαρῶν σκέψεων ἔργων ἐκείνων, ὧν τὸ ὕφος εἶνε ἐξογκωμένον, πλήρες ἐκφράσεων ἡχηρῶν, ἀλλ' ὧν ὁ ἦχος πηγάζει ἀπὸ κενοῦ περιεχομένου: νομίζετε ὅτι συνελάθετε ἰδέας, ἐν ᾧ δὲν σὰς ἀπέμειναν εἰμὴ λόγοι; ὅπιθεν τῆς κομπώδους ἐκφράσεως κρύπτεται ἡ ἔνδεια σκέψεων τοῦ συγγραφέως. Εἶνε ἐξ ἐναντίας τὸ ὕφος πεπισμένον, σύντομον, ἐναργὲς ὡς τὸ τοῦ Λαδουγέρου καὶ τοῦ Βοαλώ, ὧν ἕκαστος στίχος συναπιφέρει τόμον ὀλόκληρον σχολίου: ἡ κεφαλὴ πορίζεται λαμπροῦς ὄρισμούς, συμπεράσματα εὐτυχεῖ καὶ σοδαρᾶ.

Τὰ βιβλία ἐν οἷς εὐρίσκει τις φράσεις ἀξιοσημειώτους, ἔχι μόνον ὡς ἐκ τῆς μορφῆς αὐτῶν ἀλλὰ διὰ τὴν πρωτότυπον καὶ ἀληθῆ σκέψιν ἢν ἐγκλείουσι, τὰ βιβλία ὧν ἡ ἀνάγνωσις ἀφίνει διαρκῆ τὰ ἴχνη τῆς ἐν τῇ μνήμῃ, ταῦτα προτιμῶνται παρὰ τῶν ἀνδρῶν.

Αἱ γυναῖκες ἀναγινώσκουσι μυθιστορήματα διὰ «νὰ παράσουν τὴν ὥραν.» Τὰ ἔχουσι πιστοὺς καὶ ἀχωροστοὺς συντρόφους, ὧν εὐχονται νὰ πάρατεινῆται ἡ διάρκεια, μολονότι ἀφ' ἑτέρου δὲν ὑποφέρουσι πολλῶς τὸ βάρος αὐτῶν τοῦτο. Ἀναγινώσκουσι πάντοτε, ἵνα ἀντλῶσι συγκινήσεις αἵτινες ταῖς ἀρέσκουσι καὶ ὧν στεροῦνται.

Οὕτω, ἐκ τοῦ εἶδους τῶν βιβλίων ἄτινα γυνὴ τις ἀγαπᾷ, δύναμεθα νὰ μαντεύσωμεν τί τὴν ἀπασχολεῖ καὶ τί τῇ λείπει. Αἱ μυθιστορίαι αἱ περιγράφουσι μυθώδη πλοῦτη ἀναγινώσκονται ἀπλήστως παρὰ τῶν φιλοδέξων ἐκπτώτων αἱ ἐρωτικαὶ καὶ αἰσθηματικαὶ ἐποποιίαι, ὑπὸ τῶν ἀναισθητῶν αἱ ἀκουσίως διαμένουσαι εἰς μανήρη ἐξοχῆν ἀναγινώσκουσιν ἀπλήστως τὰς περιγραφὰς κοινωνικῶν διασκεδάσεων καὶ αἱ ἀδιάφοροι τῶν πόλεων μαγεύονται πολλῶς ἐκ τῶν ἀγροτικῶν εἰδυλλίων.

Ὅλοι ζητοῦσιν ἐν τῇ ἀναγνώσει στοιχείον τι ὅπερ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν πειναλέαν φαντασίαν των, ὡς ὁ νῆστις τῶν τριόδων ἀνακουφίζεται ἐπὶ τῇ ὁσμῇ τῶν ἐδεσμάτων τῇ ἐκπεμπομένη ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ μαγειρείου.

Δύναται τις νὰ παρομοιάσῃ πρὸς τὴν μαρφήν τὸ ἀποτέλεσμα ὅπερ ἡ ἀνάγνωσις τῶν μυθιστοριῶν ἐπιφέρει εἰς τὰς νεάνιδας. Ἰδέτε τὴν ἀναγνώστριαν ἣτις ἀφίθη νὰ παρασυρθῇ ὑπὸ τοῦ βέωματος τῶν γεμιρικῶν καὶ συγκινητικῶν συμβεβηκότων ἀφιεροῖ εἰς τὰς σελίδας τῆς μυθιστορίας τὰς ὠραιότερας ὥρας τῆς ἡμέρας, ἄς ὦφιλε νὰ χρησιμοποίησῃ πρακτικώτερον.

Ἐκνευρισμένη, ὠχρὰ, μὲ κεκομμένους τοὺς ὀφθαλμούς, τανύει τὰ νεναρκωμένα μέλη τῆς, ἐπιμένει εἰς τὴν ἀνάγνωσίν τῆς, θέλει νὰ φθάσῃ εἰς τὴν λύσιν,

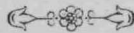
ἀπαντῶσα δυστρόπως εἰς τοὺς ἀνησυχοῦντας αὐτὴν διὰ τῆς ὀμιλίας των, παρήμελετ τὰς οἰκιακὰς τῆς ἐργασίας. Ὁ χρόνος παρέρχεται χωρὶς αὐτὴ νὰ δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἔκαμῃ τι χρήσιμον ἢ ὅτι ἐπλούτισε τὸ πνεῦμά τῆς δι' ἀποφθεγμάτων σοβαρῶν. Δὲν τῆ ἀπέμειναν εἰμὴ θ-νευροπολήσεις αἵτινες τὴν κρατοῦσι βεβουθισμένην εἰς εἰ-δὸς τι ναρκῆς.

(Μετὰφρ. τῆς κ. Ἄ σ π α σ ῖ α ς Ἰ. Π ρ α σ σ ᾶ)

ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟΝ
ΤΩΝ ΔΟΥΛΩΝ

Κειμένη ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς παραλίας τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἡ πόλις Χοδεϊδᾶ, εἶνε ἐν μοναδικῇ θέσει πρὸς διενέργειαν τοῦ διττοῦ ἐμπορίου τῆς, τοῦ τῶν δούλων δηλαδὴ καὶ τοῦ καφέ. Μετὰ τεσσαρῶν ἢ πέντε ἡμερῶν πορείαν, μεταβαίνει τις ἐκ Χοδεϊδᾶς εἰς Σαναν, τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἰεμένης, χώρας τοῦ καφέ. Ἐπίσης, μετὰ πλοῦν ὀλίγων ἡμερῶν, ἀφικνεῖται τις εἰς τὴν ἀφρικανικὴν παραλίαν, ὅθεν ἀποδιβάζονται οἱ δούλοι· τὸ ἐμπόριον τοῦ καφέ ἐκτελεῖται ἐλευθέρως, τὸ τῶν δούλων κρυφίως· οὐχ ἦττον ὅμως καὶ τὸ δεύτερον εἶνε ἐπίσης ἀνθηρὸν, ὅσον καὶ τὸ πρῶτον.

Μεθ' ὅλα τὰ καταδρομικὰ, ἅτινα περιέρχονται τὸν ἰνδικὸν ὠκεανὸν καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θαλάσσαν, τὸ ἐξενόχρον ἐμπόριον ἐξακολουθεῖ νὰ πλημμυρῇ ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἀραβίας. Αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ κλείουσι τὰ ἔρματα, καὶ χάρις εἰς τὴν συνενοχίαν των ταύτην, πωλοῦνται δούλοι, πανταχοῦ μὲν, ἰδίως ὅμως ἐν Τξέδδᾶ καὶ Χοδεϊδᾶ.

Τὸ τοιοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι εἶνε πολὺ μεγάλη ἡ ἀφρικανικὴ αὐτὴ ἀκτὴ, καὶ ὀλίγα πλοῖα πολεμικὰ διεσκορπισμένα μεταξὺ τῆς Ζανζιβάρης καὶ τοῦ Σουακίμ, δὲν ἐπικροῦσι πρὸς ἐπιτήρησίν τῆς. Ἐν πλοῖον δύναται νὰ διακρίνῃ μέχρις ἀποστασεως ἕνδεκα μιλίων ἢ πᾶσα λοιπὸν πλοῖα καὶ πλοικαρια πλήρη δούλων διαφεύγουσι τὴν ἐπαγρύπνησίν του. Ὅπως διενεργηθῇ πραγματικὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ ἐπαγρύπνησις, ἢ ἐχρειάζετο ἀναρίθμητον πλῆθος καταδρομικῶν, τοῦ θ' ὅπερ, φυσικῶ τῷ λόγῳ, θὰ συνεπῆγε δαπάνην λίαν ὑπέροχον. Ἀλλὰ καὶ πάλιν, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ σπουδαῖον ἀποτέλεσμα ; Εἶνε λίαν ἀπίθανον. Διότι, καὶ ἐὰν ἀκόμη παραδεχθῶμεν, ὅτι πᾶν πλοῖον, ἐκ τῆς ἀφρικανικῆς ἀκτῆς ἀναχωροῦν, θὰ καθίστατο θεατὸν, ὅτι πᾶν συναντώμενον πλοῖον θὰ ἐξηρευνᾶτο—πράγμα ἀδύνατον,—θὰ ἔμεινε νὰ ἀποδειχθῇ, ὅτι τὸ ὑποπτον πλοῖον φέρει δούλους.

Οἱ πλοίαρχοι τῶν τοιούτων πλοίων γινώσκουσι ἄλλιστα νὰ κρύπτωσι τὸ ἐμπόριον των. Ἀρμῶς ἐμφανισθῇ πολεμικὸν τι σκάφος, οἱ μαῦροι ρίπτουσι εἰς τὴν κοίτην τοῦ πλοίου, καὶ ἐπ' αὐτῶν σωρεύονται δέματα διάφορων ἐμπορευμάτων, καὶ παντοσεῖδῃ ἄλλα ἀντικείμενα· τόσον τὸ χειρότερον, ἐὰν οἱ δούλοι ὑπὸ τὸ βάρος τοῦτο ἀποπνιγῶσι. Πρέπει νὰ γίνῃ τὸ πᾶν, ὅπως ὁ δουλέμπορος παραστῇ ὡς ἐντιμὸς ἄνθρωπος. Ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ οἱ κύριοι τῶν δούλων μεταχειρί-

ζονται ἕτερον μέσον : μετακομίζουσι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παιδιὰ· ὅταν δὲ καταδιώκωνται, μὴ δυνάμενοι νὰ κρύψωσι τὸ ἐμπόριον των ἐντὸς τοῦ καταστρώματος, τὸ ἀποδιβάζουσι ἐπὶ τινος νησιδίου, καὶ ρίπτουσι τὰ παιδιὰ ἐντὸς ἄντρων καὶ σπηλαίων, ὧν κλείουσι τὴν εἰσοδὸν ὅσον δύνανται καλλίτερον. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους, εὐκόλον εἶνε νὰ ἐννοήσῃ τις, ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ συλλαμβάνωνται ἐπ' αὐτοφῶρῳ οἱ δουλέμποροι. Ἐπὶ τέλους, ἐπέρ-στέραν καὶ ἕτερόν τι γεγονός, ὅπερ καθιστᾷ ἐτι δυσχερε-στέρην τὴν καταστολήν τῆς δουλεμπορίας : Εἶνε ἡ συναίνεσις αὐτῶν τούτων τῶν δούλων ὅπως πωληθῶσι· Δύο λόγοι ἀναγκάζουσι τοὺς δυστυχεῖς τούτους εἰς τοῦ-το : πρῶτον, ὅτι ἀπελευθερούμενοι κινδυνεύουσι ν' ἀποθάνωσι τῆς πείνης· διότι, ἄνευ ὀβολοῦ, μακρὴν τῶν πατρίδων καὶ τῶν οἰκείων των, ἐστερημένοι πάσης ἐρ-γασίας καὶ προστασίας, ἀποθνήσκουσι ἀθλίως, ἐγκατα-λελειμμένοι· διὰ τοῦτο δὲ, πολλοὶ δούλοι, ἀπελευθερού-μενοι ὑπὸ τῶν εὐρωπαίων, παραδίδονται οἰκαιοθελῶς ἐκ νέου εἰς τοὺς κύριους των ὅπως πωληθῶσι. Κατὰ δεύτε-ριν λόγον, φοβοῦνται τοὺς Εὐρωπαίους, διότι οἱ Ἀραβες τοῖς ἐπαναλαμβάνουσι παντοσε, ὅτι οἱ λ ε υ κ ο ἰ τ ρ ῶ γ ο υ σ ῖ τ ο ὕ ς μ α ὕ ρ ο υ ς. Ὅσον γε-λοῖα καὶ ἄν μας φαίνεται ἡ τοιαύτη κατὰ τῶν εὐρωπαίων ἐκτοξευομένη κατηγορία, τὸ ἀληθές εἶνε, ὅτι καθίστα-ται λίαν πιστευτὴ παρά τοῖς μαῦροις Μία μικρὰ δούλη, ἣτις εἶχεν ἀγοραστῆ παρὰ τινος εὐρωπαίου, ἐπὶ τρεῖς νύκτας δὲν ἐκλείπει μᾶτι, φοβουμένη μὴ τὴν φάγγῃ ὁ νέος κύριός τῆς. Ὁφείλομεν δὲ νὰ παρατηρήσωμεν ἐν-ταῦθα, ὅτι πᾶς δούλος ἀγοραζόμενος παρ' εὐρωπαίου, ἀπελευθεροῦται ἀράκυστα· ἐν τούτοις, εἶνε δυσκολώτατον νὰ τὸν πείσῃ τις περὶ τούτου. Ἐσχπτως εἰς περιηγητῆς εἶχε κομίσει μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Κάζιρον δύο νεαροὺς Γαλ-λάς· εἶς μάτην τοῖς ἐπαναλαμβάναν ὅτι ἦσαν τοῦ λοι-ποῦ ἐλεύθεροι· ἐπίστευον παντοσε ὅτι διετῶν δούλοι.

Οὕτω λοιπὸν, ἐὰν ἐν καταδρομικῶν εὗρισκε μαῦρους ἐντὸς πλοίου τινος, τί θὰ ἔπραττεν, ἐὰν οὗτοι ἐδήλουον ὅτι ἐπεδιβάσθησαν μετὰ τὴν θέλησίν των ; Θὰ ἄφηγε τὸ πλοῖον ν' ἀπέλθῃ, καὶ τοῦτο μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας θ' ἀπεδιβάζεν ἐν πάσῃ ἡσυχίᾳ τὸ ἐμπορευμὰ του. Ἡ καταστολὴ λοιπὸν τῆς σωματεμπορίας τῆς θαλάσσης εἶνε δυσκολωτάτη. Ἐπὶ ἐνὸς συλλαμβανόμενου δουλεμ-πόρου, ἀναλογουσι δέκα οἰνίτες διαφεύγουσι, καὶ οὕτω, τὸ ἐπιδιωκόμενον ἀποτέλεσμα οὐδαμῶς ἐπιτυγχάνεται. Ὅπως τὸ δουλεμπόριον καταργηθῇ, ἔπρεπε νὰ καταρ-γηθῶσιν αἱ ἀγοραὶ τῶν δούλων, αἵτινες πάντοτε ἀνθεῦ-σιν ἐν Ἀραβίᾳ, ὑπὸ τὴν ἀνοχίαν τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν.

Ἄλλοτε οἱ δούλοι ἐπωλοῦντο δημοσίως, ἐν ταῖς πλατείαις, τῶρα πωλοῦνται κρυφίως, ἰδοὺ ὅλη ἡ δια-φορά. Οἱ δουλέμποροι ἀποδιβάζουσι τὸ ἐμπόριον των εἰς ἐρημίαν τινα ἀκτῆν, καὶ ἐκεῖθεν διὰ ξηρᾶς τὸ μετα-φέρουσι εἰς τὴν Χοδεϊδᾶν. Ὅλος ὁ κόσμος τὸ μαθηάνει καὶ πρῶτος ὁ διοικητής, ἀλλ' οὐδεὶς ἐνοχλεῖται· ἀρκεῖ ὅτι οἱ τύποι ἐτηρήθησαν καὶ τὰ πράγματα ἐγένοντο ἐν τῷ κρυπτῷ. Ὁ δουλέμπορος, ἀπαξ ἀφίχθεις εἰς Χοδεϊ-δᾶν, τοποθετεῖ τοὺς μαῦρους του εἰς τὸν οἶκον ἐνὸς με-σίτου—καὶ ὑπάρχουσι περὶ τοὺς εἰκοσι τοιοῦτοι ἐν Χο-δεϊδᾶ—διὰ τῶν φροντίδων τοῦ ἐποίου πωλοῦνται, εἴτε ἐντὸς τῆς πόλεως, εἴτε εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας.

Ἐννοεῖται, ὅτι αἱ τιμαὶ ποικίλλουσι ἀνάλογως τῆς ποιότητος τοῦ δούλου. Ἀπὸ τινῶν ἐτῶν μάλιστα, πολὺ ἀνυψώθησαν, τῶν δουλεμπόρων ἀναγκάζομένων νὰ δι-δωσι μεγαλύτερα μπακίσιστα εἰς τὰς τουρκικὰς ἀρχάς. Οὐχ ἦττον, δύναται τις νὰ ἀγοράσῃ ἕνα ὑπηρέτην ἀντὶ 60 ἢ 80 ταλλήρων (ἕκαστον τάλληρον ἰσοδυναμεῖ πρὸς 4 φράγκα.) Αἱ γυναῖκες τῶν Γαλλῶν καὶ αἱ Ἀθησαί-